

ЕРНЕСТ ГЕМІНГВЕЙ

Мати і не мати

З англійської переклав
Віктор Морозов

Львів
Видавництво Старого Лева
2019

УДК 821.111(73)-3
Г33

Copyright © Hemingway Foreign Rights Trust

© Ернест Гемінгвей текст, 1937
© Віктор Морозов, переклад, 2019
© Слава Шульц, обкладинка, 2019
© Назар Гайдучик, дизайн серії, 2017
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2019

ISBN 978-617-679-724-1

Усі права застережено

ЧАСТИНА ПЕРША

ГАРРІ МОРґАН
(*Весна*)

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Знаєте, як воно є рано-вранці в Гавані, коли попід стінами будинків досі сплять волоцюги, а до барів навіть лід у візочках не привезли? Отож-бо, коли ми перетинали площу, прямуючи від причалу до кав'ярні «Перлина святого Франциска», лише один жебрак уже прокинувся й тамував спрагу з фонтана. Та коли ми зайшли до кав'ярні та сіли за столик, на нас там чекали троє.

Ми сіли, і один із них підійшов до нас.

— Ну, — сказав він.

— Я не можу, — сказав йому я. — Був би радий зробити послугу. Але я ще вчора сказав, що не зможу.

— Можеш назвати свою ціну.

— Справа не в ціні. Просто я не можу. Ось і все.

Підійшли ще ті двоє і стали біля нас з понурими обличчями. Вони були нормальними хлопцями, і я був би радий зробити їм послугу.

— Тисячу за кожного, — сказав один доброю англійською мовою.

— Не мучте мене, — відповів їм. — Я справді не можу це зробити.

— Пізніше, коли все зміниться, ще будеш дякувати.

— Я знаю. І був би радий. Але не можу.

— Чому?

— Я живу зі свого човна. Якщо втрачу його, то втрачу все.

— З такими грошима купиш собі нового.

— Не у в'язниці.

Мабуть, вони подумали, що мене просто треба переконати, бо той перший і далі провадив своє.

— Матимеш три тисячі баксів, а це великі гроші. Це ж довго не триватиме, знаєш.

— Послухайте, — сказав я. — Мені начхати, хто тут президент. Але я не повезу до Штатів нічого, що може говорити.

— Це ми будемо говорити? — гаркнув один із них, який досі мовчав. Він був дуже сердитий.

— Я сказав нічого, що *може* говорити.

— Думаєш, ми *lenguas largas*?

— Ні.

— А знаєш, що таке *lenguas largas*?

— Так. Той, у кого довгий язик.

— А знаєш, що ми з такими робимо?

— Не треба на мене тиснути, — сказав я. — Це ви зробили пропозицію. Я вам нічого не пропонував.

— Заткайся, Панчо, — наказав сердитому той, який почав розмову.

— Він сказав, що ми говоритимемо, — сказав Панчо.

— Слухайте, — я намагався пояснити їм. — Я сказав, що не повезу нічого, що *може* говорити. Пляшки не можуть говорити. Бутлі не можуть. Інші речі також. А люди можуть.

— І китайці? — загрозово спитав Панчо.

— Можуть, але я їх не розумію, — відповів я.

— То ти не хочеш?

— Я ж вам сказав ще вчора. Я не можу.

— А ти сам не говоритимеш? — запитав Панчо.

Він не міг усього зрозуміти і дратувався. А ще, мабуть, був розчарований. Я навіть не відповів йому.

— Ти часом сам не *lengua largas*, га? — сердито запитав він.

— Не думаю.

— Це що? Погроза?

— Послухай, — сказав я йому. — Не тисни на мене з самого ранку. Я впевнений, що ти перерізав не одну горлянку. Але я ще навіть кави не попив.

— То ти кажеш, що я різав людям горлянки?

— Ні, — сказав я. — І мені начхати. Ти що, не можеш спокійно розмовляти?

— Ти мене бісиш, — сказав він. — Прирізати б тебе.

— Чортзна-що, — відповів я йому. — Думай, що говориш.

— Ходімо, Панчо, — сказав той перший. А тоді глянув на мене: — Дуже шкода. Я думав, ми домовимось.

— І мені шкода. Але я не можу.

Вони рушили втрьох до виходу, а я дивився їм услід. То були симпатичні молоді хлопці, гарно вбрані. Були без капелюхів, і здавалося, що грошей у них і кури не клюють. Принаймні так вони звучали, та й англійською говорили так, як говорять грошовиті кубинці.

Двоє з них виглядали як брати, а третій, Панчо, був трохи вищий на зріст, але також чимось на них подібний. Знаєте, такий стрункий, у добротному одязі, з блискучим волоссям. Не думаю, що він був аж таким грізним, яким себе вдавав. Мабуть, просто нервувався.

Коли вони вийшли й завернули праворуч, я побачив, як через площу до них наближається крите авто. Спочатку вщент розлетілася скляна шиба, і куля влучила в батарею пляшок попід правою стіною. Я почув постріл і дзвін розбитих пляшок: дзінь-дзінь-дзінь.

Я стрибнув за барну стійку зліва, визираючи звідти краєм ока. Машина зупинилася, і біля неї присіли навпочіпки двоє чоловіків. Один тримав автомат Томпсона, а другий — обріз дробовика. Той із «Томпсоном» був негром. Другий мав на собі білий водійський пильовик.

Один із хлопців лежав долілиць на тротуарі, якраз під розбитим вікном. Інші двоє сховалися за візком з льодом пивної компанії «Тропікал», який стояв біля сусіднього бару «Кунард». Один кінь бився в упряжі на землі, а другий нестямно смикав головою.

Один із хлопців вистрілив з-поза візка, і куля зрикошетила від хідника. Негр із «Томмі» припав обличчям мало не до землі, випустив чергу по візку і влучив, бо ще один хлопець повалився головою на хідник. Він там дригався, охопивши голову руками, а водій пальнув по ньому з обріза, поки негр перезаряджав автомат, але промазав. Було видно, як дріб залишив на хіднику срібні цятки.

Другий хлопець схопив пораненого за ноги й затягнув за візок, а я зауважив, як негр знову припав обличчям до бруківки, щоб випустити наступну чергу. Тут я побачив старого Панчо, який обходив візок, ховаючись за конем, що й далі тримався на ногах. Він вийшов з-за коня з білим, наче брудне простирadlo, обличчям і пальнув у водія з великого парабелума, тримаючи його двома руками. Тоді він ще намагався влучити в голову негрові, але промазав — двічі вистрілив зависоко, а один раз — занизько.

Натомість він поцілів у колесо, бо я бачив, як здійнялася хмарка куряви, коли з шини виходило повітря, а негр підпустив Панчо на три метри і вистрілив йому в живіт зі свого «Томмі», напевно, останньою кулею, бо я бачив, як він відкинув автомат, а старий Панчо важко осів і гепнувся долілиць на землю. Він ще намагався встати, не випускаючи з рук парабелума, але не годен був підняти голову, тоді негр підібрав обріз водія, який лежав обабіч колеса, і зніс йому півчерепа. Ще той негр.